

สรุป พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

(แก้ไขเพิ่มเติมปี 2562)

ทบทวนหลักการพื้นฐาน

พ.ร.ฎ. นี้มี 7 เป้าหมาย

เป้า 1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (สุข)

เป้า 2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (สัมฤทธิ์)

เป้า 3 มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (คุ้มค่า)

เป้า 4 ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (ลดขั้นตอน)

เป้า 5 มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ (ปรับปรุง)

เป้า 6 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ (อำนวยความสะดวก)

เป้า 7 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (ประเมิน)

ส่วนที่แก้ไขใหม่ ได้แก่

เป้าที่ 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

ยกเลิก เรื่อง แผนบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา 13 , 14 , 15)

แผนปฏิบัติราชการ = ส่วนราชการต่างๆ เป็นผู้จัดทำ

1. เปลี่ยนจาก 4 ปี เป็น 5 ปี
2. ในวาระแรก (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565) ในทำเป็นแผน 3 ปีไปก่อน วาระต่อไป ค่อยใช้เป็นแผน 5 ปี

3. แผนปฏิบัติราชการจะต้องสอดคล้องกับ
  - 3.1 แผนปฏิรูปประเทศ
  - 3.2 แผนแม่บท
  - 3.3 ยุทธศาสตร์ชาติ
  - 3.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
  - 3.5 นโยบายที่ ค.ร.ม. แกลงต่อสภา
  - 3.6 แผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การโอนงบประมาณ

1. เมื่อกำหนดรายละเอียดการโอนงบประมาณในแผนปฏิบัติราชการไว้อย่างไร ให้ถือปฏิบัติตามนั้น
2. หากอยากทำแตกต่างจากแผนฯ
3. หรือ เป็นการโอนงบประมาณจากแผนฯ ที่ลงมือทำแล้วแต่ไม่บรรลุเป้าหมาย
4. จะสามารถโอนงบประมาณได้ต่อเมื่อ ค.ร.ม. อนุมัติให้ปรับแผนฯ ให้สอดคล้องก่อน

เหตุผลที่ ค.ร.ม. จะสามารถอนุมัติให้ปรับแผนฯ ได้

1. งานตามแผนฯ เดิมไม่บรรลุผล
2. การใช้งบประมาณตามแผนฯ เดิมหมดความจำเป็น
3. งานตามแผนฯ เดิม ไม่เป็นประโยชน์หากปฏิบัติต่อไป
4. หากปฏิบัติงานตามแผนฯ เดิม จะสิ้นเปลืองงบประมาณ
5. มีความจำเป็น หรือ ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

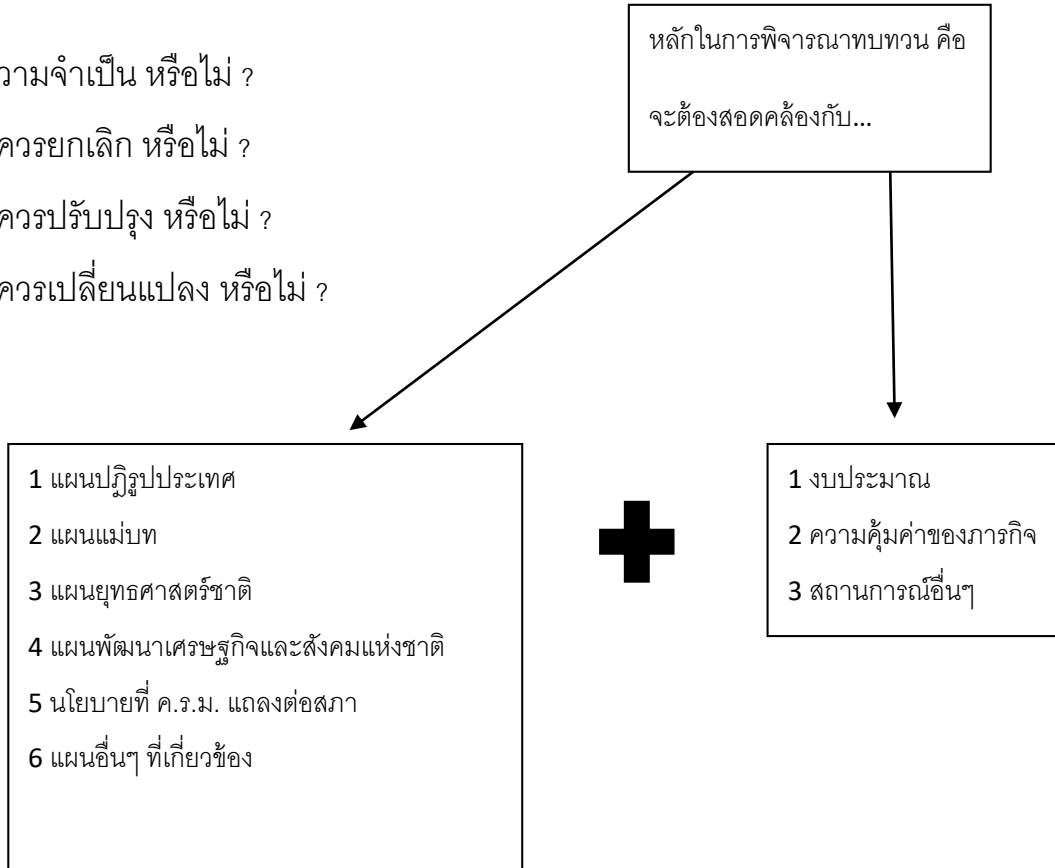
เป้า 4 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

เป้า 5 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

ให้ส่วนราชการทบทวนภารกิจของตนว่า

1. มีความจำเป็น หรือไม่ ?
2. สมควรยกเลิก หรือไม่ ?
3. สมควรปรับปรุง หรือไม่ ?
4. สมควรเปลี่ยนแปลง หรือไม่ ?

หากมีกรณีต่อไปนี้

1. ยกเลิก
2. โอน
3. รวม

ส่วนราชการ
ทั้งหมด/บางส่วน

ห้าม

จัดตั้งส่วนราชการที่มีภารกิจเดียวกัน/คล้ายกัน

เว้นแต่

1. มีเหตุผลหรือความจำเป็นต่อความมั่นคงหรือเศรษฐกิจ
2. เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน

*****ทั้งกรณีที่ 1. และ 2. ก.พ.ร. ต้องเห็นชอบก่อนจึง
ตั้งส่วนราชการได้**

เป้าหมายการบริหารราชการแผ่นดิน คือ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ส่วนภูมิภาค

ส่วนกลาง

นิติบุคคล ตั้ง รวม โอนเป็น พรบ. ไม่เพิ่มคน ยุบ เปลี่ยนชื่อ ตราเป็น พรฎ. ก.พ. สำนักงบประมาณ 3 ปี

สำนักงาน

- มีฐานะเป็นกระทรวง นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชา
- **นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล** มีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดิน / บังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารทุกตำแหน่ง / สั่งให้ข้าราชการย้ายข้าราชการ / แต่งตั้งที่ปรึกษาและข้าราชการการเมือง / วางระเบียบปฏิบัติราชการ
- ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนักนายกรัฐมนตรี
- **สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี** เป็นกรมขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี หน้าที่ราชการทางการเมือง มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ข้าราชการการเมือง) มีรองเลขาธิการการเมือง (ข้าราชการการเมือง) และรองเลขาธิการบริหาร (ข้าราชการพลเรือนสามัญ) ผู้ช่วยเลขาธิการ (ข้าราชการพลเรือนสามัญ) เป็นผู้ช่วย
- **สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี** เป็นกรมขึ้นตรงนายกรัฐมนตรี หน้าที่เกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และราชการในพระองค์ มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ข้าราชการพลเรือนสามัญ) มีรองเลขาธิการ (ข้าราชการพลเรือนสามัญ) ผู้ช่วยเลขาธิการ (ข้าราชการพลเรือนสามัญ)
- **สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี** หน้าที่ราชการประจำกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

กระทรวง

- โครงสร้าง (1) สำนักงานรัฐมนตรี (2) สำนักงานปลัดกระทรวง (3) กรม
- **กลุ่มภารกิจ** 2 กรมขึ้นไป / หัวหน้าไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือรองปลัดกระทรวง / หน้าที่เช่นเดียวกับปลัด / รวมงานสารบรรณ บุคลากร การเงิน การพัสดุ การบริหารงานทั่วไป
- รองปลัดเพิ่ม ก.พ. และ ก.พ.ร. พิจารณา เสนอ ค.ร.ม.
- **สำนักงานรัฐมนตรี** หน้าที่ราชการทางการเมือง มีเลขาธิการรัฐมนตรี (ข้าราชการการเมือง)
- **สำนักงานปลัดกระทรวง** มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไป กำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของกระทรวง

ทบวง

ทบวง คือ ส่วนราชการที่สภาพและปริมาณของงานไม่เหมาะสมที่จะจัดตั้งเป็นกระทรวง โครงสร้างและการบริหารราชการเป็นไปในลักษณะเดียวกับกระทรวง

กรม

- แบ่งเป็น (1) สำนักงานเลขาธิการกรม (2) กอง ทาก แบ่งเพื่อวิชาการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา
- หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ - มีหน้าที่ปฏิบัติงานให้กับส่วนราชการตามภารกิจ ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ แต่อยู่ในกำกับของส่วนราชการนั้น รายได้ไม่ต้องนำส่งเงินคลังแผ่นดิน

จังหวัด

- มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลงเขตตราเป็นพรบ.
- จังหวัดมีหน้าที่ นำภารกิจไปปฏิบัติ จัดการบริหารประสานการช่วยเหลือ จุนเจือท้องถิ่น ตัดสินตามกฎหมาย
- **แผนพัฒนาจังหวัด** ให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจ ความต้องการของประชาชน
- **คณะกรรมการธรรมาภิบาล (ก.ธ.จ.)** ผู้ตรวจสำนักงานเป็นประธาน ผู้แทนประชาสังคม ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นภาคธุรกิจเอกชน หน้าที่สอดคล้องตามมาตรา 3/1
- **คณะกรรมการจังหวัด** คือ คณะหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินในจังหวัด โดยประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน
- **ผู้ว่าราชการจังหวัด** สังกัด มท. หน้าที่บริหารราชการ / กำกับดูแลการปฏิบัติราชการ / ประสานงานทหาร ตุลาการ อัยการ มหาวิทยาลัย สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ครู / เสนองบประมาณ / ควบคุมดูแลท้องถิ่นในจังหวัด / กำกับพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ / บริหารงานบุคคล
- ไม่มีผู้ว่า ให้รอง ผู้ช่วย ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการรักษาราชการแทนตามลำดับ ตัดทอน อำนาจผู้ว่าตราเป็น พรบ.
- จังหวัด เป็น 2 ส่วน (1) สำนักงานจังหวัด (2) ส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้น

อำเภอ

- ตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงอำเภอ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา
- **อำเภอหน้าที่** หน้าที่ของจังหวัด จัดศูนย์บริการร่วม รวมแผนชุมชน ประชาชนใกล้เคียง
- **นายอำเภอ** สังกัด มท. **หน้าที่** บริหารราชการ / ควบคุมดูแลท้องถิ่น/มิได้บัญญัติเป็นหน้าที่ของผู้ใด เป็นหน้าที่ของนายอำเภอ
- นายอำเภอไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดอำเภอหรือหัวหน้าส่วนตามอาวุโสตาม รกท. ไม่มีนายอำเภอ ให้ผู้ว่าแต่งตั้งปลัดอำเภอ หรือหัวหน้าส่วน รกท.
- คณะบุคคลผู้ทำหน้าที่ใกล้เคียงประณอมข้อพิพาทของประชาชน ประกอบด้วย นายอำเภอ หรืออัยการประจำจังหวัด หรือปลัดอำเภอเป็นประธาน และบุคคลที่คู่กรณีเลือก ข้างละ 1 คน ใกล้เกลี่ยเรื่องพิพาท**ทางแพ่งเกี่ยวกับที่ดิน มรดก และข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาท** / เหมือนชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ / ไม่ทำตามสัญญาให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องบังคับศาล ใช้รวมทั้ง กทม.
- **ความอาญา เกิดขึ้นในอำเภอ ที่ยอมความกัน ยกเว้น** เพศ ให้นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้ใกล้เกลี่ยได้
- อำเภอแบ่งส่วนราชการ (1) สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่ราชการทั่วไปของอำเภอนั้น ๆ (2) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้นในอำเภอนั้น

ปฏิบัติราชการแทน (มอบอำนาจ)

- วัตถุประสงค์ สะดวก / คุ้มค่า / กระจายการตัดสินใจ/ไม่เพิ่มขั้นตอน -
- ไม่มอบอำนาจก็ได้ เป็นอำนาจเฉพาะ/ นโยบายสำคัญ / ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด/ อาจไม่เป็นธรรม
- ก.พ.ร. วินิจฉัย มอบทำเป็นหนังสือ
- ในกรม อ. กำหนดหลักเกณฑ์ ทน. ส่วน ทำข้อตกลงแล้วแจ้ง อ.
- ต่างกรม อ. ทำข้อตกลงแจ้ง ป.
- ระหว่างกระทรวง อ. และ ป. ลงนามในข้อตกลง
- ศูนย์บริการร่วม มอบตามที่ กพร. หรือ กรม. กำหนด
- ส่วนราชการมอบ ผวจ. ๆ มอบต่อให้ ทน.ส่วน จว. หรือ รอง หรือ ปลจ. อยู่ ที่แผน จว. หรือ แผนกลุ่ม จว.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

- ก.พ.ร' นายกรัฐมนตรีหรือรองเป็นประธาน
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 10 คน วาระ 4 ปี วาระเดียว 3 - 5 คนทำงานเต็มเวลา
- **สำนักงาน ก.พ.ร.** เป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี

ยกเว้น / รัฐสภา ครม. / องค์การอิสระ / นายกรัฐมนตรีใน
งานทางนโยบายโดยตรง / ศาลกระบวนการพิจารณาคดี การ
บังคับคดี และการวางทรัพย์ / ศาลปกครอง / นโยบายการ
ต่างประเทศ / ทหาร / กระบวนการยุติธรรมทางอาญา/องค์การ
ทางศาสนา
- การยกเว้นไม่ให้นำ พรบ. นี้มาใช้บังคับหน่วยงานใดตรา
พรฎ.

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

- หน้าที่ / สอดส่องดูแล/ เสนอแนะในการตราพรฎ./รายงาน
ครม. ปีละ 1 ครั้ง
- มี จำนวน 11 - 15 คน ประกอบด้วยประธานกรรมการคน
หนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 - 9 คน วาระ 3 ปี
- ขรก. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขา สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ

การพิจารณา

- เอกสารภาษาไทย คำแปลเป็นภาษาไทย ให้กระทำโดย /คน
ไทยที่จบไม่ต่ำกว่าป.ตรีในหลักสูตรที่ใช้ภาษา / อาจารย์ใน
อุดมศึกษาภาษานั้น / สถานทูตนั้น / สถานทูตไทยในประเทศ
นั้น
- ไม่ต้องแจ้งการโต้แย้ง กรณี / จำเป็นรีบด่วน การทำคำสั่ง
ล่าช้าออกไป / ข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ
/ โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ / เป็นมาตรการบังคับทาง
ปกครอง
- **ไม่ต้องแสดงผลและให้คู่กรณีโต้แย้ง** / การบรรจุ การ
แต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจาก
งานไว้ก่อน หรือการให้พ้นจากตำแหน่ง / การแจ้งผลการสอบ /
การไม่ออกหนังสือเดินทาง / ไม่ตรวจลงตราหนังสือเดินทางของ
คนต่างด้าว / ไม่ออกไปอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว / เหนือเขต

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

เจ้าหน้าที่

- เป็นกลาง ทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้ เป็น
คู่กรณีเอง / คู่หมั้นหรือคู่สมรส ญาติของภายใน 3
ชั้น แต่งงานนับได้เพียง 2 ชั้น / เป็นหรือเคยเป็นผู้แทน
โดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์ / เจ้าหนี้หรือลูกหนี้ นายจ้าง
มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ
- เจ้าหน้าที่ที่สามารถพิจารณาทางปกครอง
ต่อไปได้ / ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ /
สิทธิเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ / ไม่มีเจ้าหน้าที่อื่น

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

- คำสั่งที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ ต้องกระทำ
ภายใน 90 นับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอน
- อ่างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้ ถ้า / ผู้นั้นได้แสดง
ข้อความอันเป็นเท็จ ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้อง / รู้ถึง
ความไม่ชอบ / ไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรง /
- คำสั่งให้ประโยชน์แต่ถูกถอนใช้หลักลากไม่ควรได้
- คำสั่งที่ข้อบัญญัติกฎหมายอาจถูกเพิกถอน กรณี / มี
กฎหมายกำหนด / ไม่มีกรปฏิบัติภายในเวลาที่กำหนด /
ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป / 4 บท
กฎหมายเปลี่ยนแปลงไป / อาจเกิดความเสียหายอย่าง
ร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

การขอให้พิจารณาใหม่

- พ้นกำหนดอุทธรณ์
- คู่กรณีมีคำขอต่อเจ้าหน้าที่ภายใน 90 วัน กรณี / มี
พยานหลักฐานใหม่ / คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาใน
กระบวนการ / เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่ง /
ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงที่จะเป็น
ประโยชน์แก่คู่กรณี

กระบวนการ

รูปแบบและผลของคำสั่งทางปกครอง

- 1 วาจา (ถ้าคู่กรณีร้องขอภายใน 7 วัน เจ้าหน้าที่ต้อง
ยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ)
- 2 ทำเป็นหนังสือ มีรายการ วันเดือนและปีที่ทำคำสั่ง ชื่อ
และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่
ผู้ทำคำสั่ง / ข้อเท็จจริง / ข้อกฎหมาย ข้อพิจารณา
- การระบุค่าอุทธรณ์หรือค่าโต้แย้ง ถ้าไม่ระบุให้นับเวลา
เป็น 1 ปี
- 3 เป็นเครื่องหมาย แสง เสียง แสงหรือสัญญาณ
- คำสั่งทางปกครองที่ออกไม่เป็นที่แล้วไม่สมบูรณ์ ถ้า
ดำเนินการแล้ว/ไม่มีการยื่นขอ/ไม่ได้จัดทำเหตุผล/รับ
ฟังคู่กรณีไม่สมบูรณ์ / ขาดการเห็นชอบตาม
กฎหมาย

การบังคับทางปกครอง

- ทุเลาการใช้โดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง
- การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของและขายทอดตลาด /
อริบตี ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ในกรมทำคำสั่ง / ผู้ว่ากรณี
เจ้าหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค /
- เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเอง ผู้อยู่ในบังคับต้อง
ชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 25 ต่อปี
- ค่าปรับไม่เกิน 2 หมื่นต่อวัน ปรับทุก ๆ 15 วัน ผู้มี
- อำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครอง ได้แก่ / รัฐมนตรี
คณะกรรมการ ไม่เกินสองหมื่น / ปลัดกระทรวง อริบตี
ผู้ว่า หรือผู้ว่า กทม. ไม่เกินหนึ่งหมื่นห้าพัน / หัวหน้าส่วน
ราชการประจำจังหวัด นายอำเภอไม่เกินหนึ่งหมื่น/
ผู้บริหารท้องถิ่น หนึ่งหมื่น

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

- คู่กรณีอุทธรณ์ภายใน 15 วัน ไม่เป็นเหตุให้ทุเลา
- เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาภายใน 30 วัน ถ้าไม่เห็นด้วยกับ
ให้รายงานผู้มีอำนาจพิจารณา
- หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด กรณีที่ผู้ทำคำสั่งทาง
ปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของส่วนราชการประจำ
จังหวัดหรือส่วนราชการประจำอำเภอของ กระทรวง ทบวง
กรม เดียวกัน
- อริบตี ผู้ทำคำสั่งเป็นเลขานุการกรม หน.ส่วนระดับกอง
- ปลัดกระทรวง ในกรณีอริบตี
- นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี กรณีที่ หน.ส่วนชั้นตรง
- ผู้ว่า กรณีที่ หน.ส่วน จว. นอก. จนท.จ จนท.อ
- ผู้บริหารท้องถิ่น กรณี จนท.ท้องถิ่น
- ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็น
ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น
- มท.1 กรณี ผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ
- เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั้นเอง กรณีไม่มี
ผู้บังคับบัญชา

การแจ้ง

- ทางวาจา ประสงค์เป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ)
- เป็นหนังสือ ส่งหนังสือไปยังภูมิภาค 7 วันในประเทศ 15
วันต่างประเทศ
- ถ้าผู้รับไม่ยอมรับไม่พบผู้รับ ให้ปิดหนังสือต่อหน้าพยาน)
เจ้าพนักงานตำรวจ ข้าราชการส่วนกลาง เจ้าพนักงานผู้มี
หน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ กำนัน แพทย์ประจำตำบล
สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการส่วน
ท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ข้าราชการประจำอำเภอ
หรือจังหวัด
- ผู้รับเกิน 50 คน ปิดประกาศที่ทำการที่ว่าการอำเภอ พัน 15
วันถือว่าแจ้ง
- ไม่รู้ตัวผู้รับ ไม่รู้ภูมิภาคผู้รับเกิน 100คน ประกาศใน
หนังสือพิมพ์ ถือรับแจ้งพัน 15 วัน

มาตรา ๑๔๗^{๕๗} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๘^{๕๘} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจูงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

---

^{๕๗} มาตรา ๑๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๕๘} มาตรา ๑๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๑๔๙^{๕๙} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๐^{๖๐} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๑^{๖๑} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๒^{๖๒} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๓^{๖๓} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สอง

^{๕๙} มาตรา ๑๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๐} มาตรา ๑๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๑} มาตรา ๑๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๒} มาตรา ๑๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๓} มาตรา ๑๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕๔^{๖๔} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕๕^{๖๕} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕๖^{๖๖} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริต แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕๗^{๖๗} ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๖๔} มาตรา ๑๕๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๕} มาตรา ๑๕๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๖} มาตรา ๑๕๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

^{๖๗} มาตรา ๑๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสิ่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสาร หรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

- (๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ
- (๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง
- (๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่น

ว่านั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็น

ความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์
กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลายหรือ
ทำให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๓) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งรู้ว่ามิใช่เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่ง
อื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

(๔) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดย
ประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือ
คำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย
หรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งาน
หยุดชะงักหรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อ
บังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสอง
แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ความรับผิดโดยหน่วยงานของรัฐ

- หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายจากผลของการละเมิด ที่เจ้าหน้าที่ของตนได้ทำในการปฏิบัติหน้าที่ (ถ้าเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังต้องรับผิด)ผู้เสียหายเรียกร้องให้หน่วยงานชดเชยได้ 2 วิธี คือ
  - การฟ้องคดีหน่วยงานของรัฐต่อศาล (ฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้)
  - การเรียกร้องหน่วยงานของรัฐให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน / หน่วยงานของรัฐต้องรับพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน /หากผู้เสียหายไม่พอใจให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายใน 90 วัน

ความรับผิดโดยตัวเจ้าหน้าที่เอง

- เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐละเมิดต่อบุคคลภายนอก หรือต่อหน่วยงานราชการ ต้องรับผิดทางละเมิด ดังนี้
  - (1) การกระทำละเมิดอยู่นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่
  - (2) ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิไล่เบี้ยหรือเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวคืนแก่หน่วยงานของรัฐ
- ค่าหนึ่งระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ
- การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มีให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น
- การไล่เบี้ยข้างต้นมีกำหนดอายุความ 1 ปี แต่ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นละเมิดต่อหน่วยงานราชการให้มีอายุความ 2 ปี

การส่งสำนวนภายใน 7 วันให้กระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ เว้นแต่เป็นเรื่องดังต่อไปนี้ ไม่ต้องส่งให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ แต่รายงานเพื่อทราบทุก 3 เดือนแทน ได้แก่

- (1) ความเสียหาย เกิดจากสาเหตุทั่วไป ซึ่งมีใช้การทุจริต เงินขาดบัญชี หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้
  - ก. สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 500,000 บาท
  - ข. สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน 1 ล้านบาท
  - ค. ความเสียหายที่เกินกว่า ข้อ ก และ ข และหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ต้องรับผิดชอบต้องชดเชยค่าเสียหายตั้งแต้อยละ 75 ของค่าเสียหายทั้งหมด
- (2) ความเสียหายมีสาเหตุจากการทุจริต เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หน่วยงานของรัฐไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ดังนี้
  - ก. ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริตและหน่วยงานของรัฐได้พิจารณา ให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบเพิ่มเติมจำนวนความเสียหาย และพิจารณาให้ผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเป็นโอกาส หรือช่องทางให้เกิดการทุจริตชดเชยค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว
  - ข. ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการที่เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี หรือข้อบังคับต่าง ๆ และต้องมีได้เกิดจากการทุจริต เมื่อหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำความผิดใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ชดเชยค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว

หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

- หมายถึง เพื่อให้เกิดความผาสุก ความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ ประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- มุ่งเน้นให้ถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- กำหนดภารกิจของรัฐ สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ+นโยบาย ครม.
- การปฏิบัติภารกิจต้องซื่อสัตย์สุจริต
- ก่อนเริ่มดำเนิน ต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์รับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงมีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม
- เกิดปัญหาให้แก้ไขปัญหาและอุปสรรค

การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

- โดยกระจายอำนาจการตัดสินใจ / สร้างระบบการควบคุมติดตาม / ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดขั้นตอน / - กพร. โดยเห็นชอบ ครม. กำหนดหลักเกณฑ์
- จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลา การดำเนินการ แต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการ + ระบบเครือข่ายสารสนเทศ
- ป. ผวจ. นอภ. จัดทำศูนย์บริการร่วม ส่งต่อเอกสาร

การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ให้ส่วนราชการดำเนินการดังนี้

- กพร. ดูแล / สรก. ทบทวนภารกิจ หากต้องปรับปรุง เสนอ ครม. คำหนึ่งถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบาย ครม. งบ ความคุ้มค่า สถานการณ์
- กรณียุบ สรก. ห้ามมิให้จัดตั้งใหม่
- สรก. ทบทวนกฎหมาย คำหนึ่งถึงความสะดวกและลดภาระ ปชช. นำความเห็นของปชช. ประกอบ
- สกก. เสนอปรับปรุงกฎหมายต่อ สรก. ถ้า สรก. ไม่เห็นชอบ ครม. ตัดสิน

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

- มุ่งเน้นการจัดทำแผน
- ก่อนดำเนินการต้องจัดทำแผนล่วงหน้า
- แผนปฏิบัติราชการมีรายละเอียดขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัด
- การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ
- แผนปฏิบัติเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้แก้ไข
- ส่วนราชการมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่า KM KPI
- **แผนการบริหารราชการแผ่นดิน** แผน 4 ปี นำนโยบายของรัฐบาล+ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ+ แผนพัฒนา / สลค.+สสน.+สภาพัฒน์ + สำนักงบ ยกร่าง ภายใน 90
- **แผนนิติบัญญัติ** โดย สกถ. เสนอ ครม. กฎหมายที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมยกเลิก
- แผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ แผน 4 ปี สอดคล้องกับแผนชาติ
- แผนปฏิบัติราชการประจำปี ระบุ เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของงาน ประมาณรายได้และรายจ่าย ใช้จัดสรรงบประมาณโอนงบไม่ได้ยกเว้นได้รับอนุมัติจาก ครม. เฉพาะภารกิจไม่อาจดำเนินการได้ หรือหมดความจำเป็น หากทำค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

- กำหนดเวลาแล้วเสร็จของงาน / กพร. ดูแล
- ติดต่อสอบถาม ปชช. ตอบภายใน 15 วัน
- จัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศในระบบเดียวกับICT
- เมื่อมีคำร้องเรียนเป็นหนังสือ จะต้องพิจารณา และแจ้งผล ภายใน 15 วัน
- **ICT** จัดระบบสารสนเทศกลาง
- ส่วนราชการ ชรก. ร้องเรียน เสนอแนะเกี่ยวกับข้อบังคับให้แก้ไขโดยเร็ว
- งานราชการปกติให้เปิดเผย เว้นแต่จำเป็นอย่างยิ่ง รักษาความมั่นคง+ มั่นคงทางเศรษฐกิจ+การรักษาความสงบเรียบร้อย+การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล จึงลับได้เท่าที่จำเป็น
- เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีการจัดซื้อหรือจัดจ้าง / ห้ามทำข้อตกลงเกี่ยวกับความลับในสัญญา

การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐเน้นการใช้จ่ายเงิน

- กำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน (Action plant) และต้องเผยแพร่
- ทำบัญชีต้นทุนงานบริการสาธารณะ ตาม กก.
- กำหนดรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะ รายงานสำนักงบ กก. ก.พ.ร. ถ้าสูงจัดทำแผนลดเสนออีก
- สภาพัฒน์ สำนักงบ ประเมินความคุ้มค่า ความคุ้มค่า หมายความว่า ประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และอื่น ซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย)
- การจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้เปิดเผย เที่ยงธรรม ไม่ต้องถือราคาต่ำสุดเสมอไป
- ขออนุญาต ระหว่างส่วนราชการ ดำเนินการให้เสร็จภายใน 15วัน มิฉะนั้น หน.ส่วนประมาทเส้นล่อร้ายแรง / ตั้งกรรมการเท่าที่จำเป็น / สั่งราชการเป็นลายลักษณ์อักษร

การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

- จัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของ ปชช.ผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ
- ประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชา เป็นความลับ ความสามัคคีของข้าราชการ
- เงินพิเศษพิเศษเป็นบำเหน็จความชอบ กรณี สรก. ให้บริการที่มีคุณภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชน
- เงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพ สรก. ดำเนินงานไปตามเป้าหมายเพิ่มผลงาน และผลสัมฤทธิ์ ไม่เพิ่มค่าใช้จ่าย คุ่มค่า ลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วย

บทเบ็ดเตล็ด ให้ อปท. โดยการช่วยเหลือของ มท. ทำหลักเกณฑ์อย่างน้อยต้องมีหลัก การลดขั้นตอน+ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

๑. การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในฝ่ายบริหาร

มาตรา ๕ มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

(๑) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่

(๓) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

(๔) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

(๕) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ

(๗) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการทำความดีและละเว้นความชั่ว

๒. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดทำประมวลจริยธรรม

มาตรา ๖ ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในความรับผิดชอบในกรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลที่รับผิดชอบ ให้องค์กรต่อไปนี้เป็นผู้จัดทำประมวลจริยธรรม

(๑) คณะรัฐมนตรี สำหรับข้าราชการการเมือง

(๒) สภากลาโหม สำหรับข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหม

(๓) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ สำหรับผู้บริหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(๔) คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน สำหรับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานขององค์การมหาชน

ในกรณีที่มีปัญหาว่าองค์กรใดเป็นผู้จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทใด ให้ ก.ม.จ. เป็นผู้ที่มีอำนาจวินิจฉัย

ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมเพื่อใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นเพิ่มเติมจากประมวลจริยธรรมให้เหมาะสมแก่ภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานของรัฐนั้นด้วยก็ได้ การจัดทำประมวลจริยธรรมและข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม.จ. กำหนดตามมาตรา ๑๔ ด้วย

๓. การกำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.)

มาตรา ๘ กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ม.จ.” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนที่ได้รับมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนห้าคน ได้แก่ ผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น และสภาทนายความ อย่างละหนึ่งคน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการ ก.พ. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการ ก.พ. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ก.พ. เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ ก.ม.จ. ก.ม.จ. อาจมีมติให้เชิญผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชน หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา หรือผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านจริยธรรมให้เข้าร่วมประชุมเป็นครั้งคราวในฐานะกรรมการด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ผู้ที่ได้รับเชิญและมาประชุมมีฐานะเป็นกรรมการสำหรับการประชุมครั้งที่ได้รับเชิญนั้น

ให้สำนักงาน ก.พ. มีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ ก.ม.จ. คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่แต่งตั้งโดย ก.ม.จ. รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

๔ หน้าที่และอำนาจของ ก.ม.จ.

มาตรา ๑๓ ก.ม.จ. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดแนวทางหรือมาตรการในการขับเคลื่อน การดำเนินกระบวนการรักษาจริยธรรม รวมทั้งกลไกและการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลองค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือผู้บังคับบัญชานำไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม

(๓) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมและยึดถือแนวทางปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งเสนอแนะมาตรการในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามประมวล

จริยธรรมแก่หน่วยงานของรัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามมาตรฐานทางจริยธรรม โดยอย่างน้อยต้องให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรม และให้มีการประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น

(๕) ตรวจสอบรายงานประจำปีของหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๙ (๓) และรายงานสรุปผลการดำเนินงานดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๖) ติความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การประเมินผลตาม (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม.จ. กำหนดโดยอาจจัดให้มีองค์กรภายนอกเข้าร่วมการประเมินผลด้วยก็ได้

มาตรา ๑๔ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำประมวลจริยธรรมและข้อกำหนดจริยธรรมตามมาตรา ๖ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๑๓ ให้ ก.ม.จ. มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เป็นระเบียบ คู่มือ หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง และหน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการจัดทำประมวลจริยธรรมและข้อกำหนดจริยธรรม รวมทั้งการกำหนดกระบวนการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีนี้ ให้ ก.ม.จ. มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่องค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง และหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ปรากฏแก่ ก.ม.จ. ว่า การจัดทำประมวลจริยธรรมขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลหรือ องค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐแห่งใดไม่สอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมหรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม.จ. กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.ม.จ. แจ้งให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง และให้เป็นหน้าที่ขององค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการโดยเร็ว

๕. การรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐและนำจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารงานบุคคล

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาจริยธรรมประจำหน่วยงานของรัฐ ในกรณีนี้ อาจมอบหมายให้ส่วนงานที่มีหน้าที่และภารกิจในด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล หรือที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล หรือคณะกรรมการและกลุ่มงานจริยธรรมประจำหน่วยงานของรัฐที่มีอยู่แล้ว เป็นผู้รับผิดชอบก็ได้

(๒) ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งกำหนดกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนสร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน

(๓) ทุกสิ้นปีงบประมาณ ให้จัดทำรายงานประจำปีตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ม.จ. กำหนดเสนอต่อ ก.ม.จ. โดยให้หน่วยงานของรัฐเสนอรายงานประจำปีผ่านองค์กรกลางบริหารงานบุคคล หรือองค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง แล้วแต่กรณี เพื่อประเมินผลในภาพรวมของหน่วยงานของรัฐ เสนอต่อ ก.ม.จ. ด้วย

มาตรา ๒๐ ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลแต่ละประเภทและองค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกระบวนการรักษาจริยธรรมและการประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจจัดหลักสูตรการฝึกอบรมการเผยแพร่ความเข้าใจ ตลอดจนการกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม โดยอาจกำหนดมาตรการเพื่อใช้ในการบริหารงานบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้น

๖. การกำหนดระยะเวลาการจัดทำประมวลจริยธรรมและการรับรองผลใช้บังคับประมวลจริยธรรมเดิม

มาตรา ๒๑ เมื่อ ก.ม.จ. ได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๑๔ แล้ว ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลและองค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง จัดทำประมวลจริยธรรมให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่ ก.ม.จ. กำหนด

มาตรา ๒๒ บรรดาประมวลจริยธรรม กฎ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีการกำหนดประมวลจริยธรรม หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจริยธรรมตามพระราชบัญญัตินี้